

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhân** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren bir fason üretim tesisinde, Türkiye'nin önde gelen bir tekstil firması adına Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) ve jandarma için askeri kamuflaj üretimi yapan yaklaşık 55 kadın işçi, üç ay boyunca maaşlarını alamamış, hakaret ve baskılara maruz kalmıştır. Bu süreçte üretimi fiilen gerçekleştiren fason şirketin iflas ederek ortadan kaybolduğu, çalışma ve ücret yükümlülüklerini yerine getirmediği anlaşılmıştır.

Devlet adına gerçekleştirilen kamuflaj üretiminin işçilerin emeği üzerinden yürütüldüğü, ancak ücret ve hak edişlerin ödenmemesi, üretim zincirinde yer alan ana firmanın sorumluluklarını yerine getirmemesi, taşeronlaşmanın en ağır sonuçlarını yansıtmaktadır. Alacakları ödenmeyen kadın işçiler, ürettikleri kamuflajlara el koyarak üretim alanında gece gündüz nöbet tutmak zorunda kalmış, 3 aydır ücretlerini alamadıklarını kamuoyuna duyurmuşlardır.

Bu olay, yalnızca basit bir iş uyuşmazlığı değildir. Türkiye'deki fason üretim, taşeronlaştırma ve güvencesiz emek rejiminin kadın işçilerin hayatını nasıl doğrudan etkilediğinin çarpıcı bir örneğidir. Devlet adına yapılan askeri üretimlerde dahi çalışanların ücret ve temel işçi haklarının güvence altına alınmaması hem kamu denetiminin yetersizliğini hem de emek sömürsünün kurumsallaşmış biçimini ortaya koymaktadır. Söz konusu büyük firmanın, fason üretim üzerinden sorumluluğu yerel küçük işletmelere atarak kamusal sorumluluklardan kaçınması, işçilerin emeğinin değersizleştirildiğinin açık göstergesidir.

Toplumsal cinsiyet bakımından da olay önemlidir. Diyarbakır'da düşük ücretlerle çalışan kadın işçilerin emeğine el konulmuş, işçiler yalnızca maddi değil, itibar ve emek onuruna dönük saldırı da yaşamışlardır. Bu tablo, ekonomik ve sosyal hakların Anayasa'nın 49. ve 55. maddeleriyle güvence altına alınmış olmasına rağmen, kadın emekçilerin korunmadığını göstermektedir. Bu nedenle devletin, özellikle askeri ürün tedarik süreçlerinde, üretim zincirinin tamamını denetlemek ve işçinin emeğini korumakla yükümlü olduğu açıktır.

Bu bağlamda;

- 1- Diyarbakır Tekstil OSB'de askeri kamuflaj üretimi yapan 55 işçinin üç ay boyunca ücretlerinin ödenmediği yönündeki bilgiler Bakanlığınızca doğrulanmış mıdır?
- 2- Söz konusu fason üretimi yapan şirketin iflas ederek ortadan kaybolması sonrası, işçilerin alacaklarını güvence altına almak amacıyla Bakanlığınız tarafından herhangi bir idari veya hukuki süreç başlatılmış mıdır?
- 3- TSK ve Jandarma adına üretim yapan büyük firmanın, taşeron ilişkisi kullandığı halde işçi ücretlerinden doğan sorumluluktan kaçınmasının önüne geçmek için hangi mekanizmalar uygulanmaktadır?
- 4- Askeri donanım tedarikinde çalışan işçilerin ücretlerinin ödenmesi ve işçi sağlığı-güvenliği açısından, Savunma Sanayi Başkanlığı, TSK veya ilgili kamu kurumları ile Bakanlığınız arasında koordinasyon ve denetim mekanizması bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa nasıl işlemektedir?
- 5- Diyarbakır Tekstil İhtisas OSB'de faaliyet gösteren fason üreticilerin iflası ve işçi alacakları konusunda daha önce benzer vakalar tespit edilmiş midir? Varsa bunların sayısı ve sonuçları nedir?
- 6- Fason üretimde mağdur edilen kadın işçiler için ücret garanti fonu veya benzeri bir mekanizma devreye sokulacak mıdır? Alacakların tahsili için Bakanlığınızın planladığı somut bir süreç var mıdır?
- 7- Türkiye genelinde son üç yılda taşeron veya fason üretim kaynaklı ücret mağduriyeti yaşayan işçi sayısı kaçtır? Bu kapsamda açılan idari ve hukuki soruşturma sayıları ve işçilere ödenen toplam alacak miktarı nedir?